

ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

που οδηγούν πέρα από
τα αμφίβολα τοπία του
στοιχειωμένου κόσμου
μας.

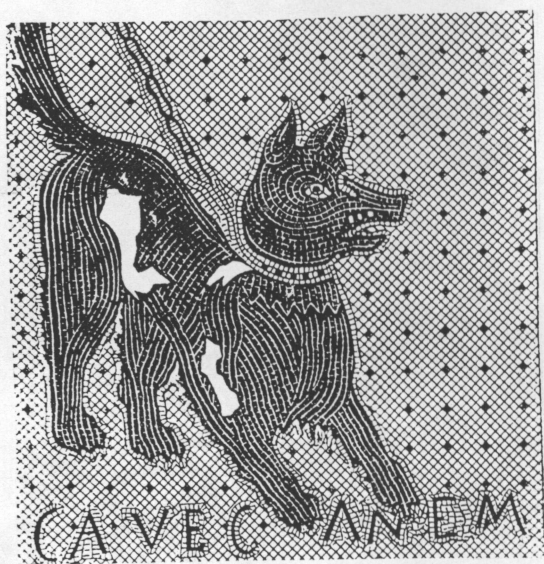
ούτε δήμιοι

ούτε δύματα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΑΡΕΧ.

2

*αγωνιζόμαστε για
να μη γίνουμε σαν
και σας.*

Μέσα στη γενική παρακμή της Ελληνικής κοινωνίας, ποιοί μόνο θα μπορούσαν να αντιδράσουν απαιτώντας να μην τους κοροιδεύουν και διεκδικώντας με άμεσο και ανυποχώρητο τρόπο τα δικαιώματά τους; ΜΟΝΟ ΟΙ ΝΕΟΙ, αυτούς που η εξουσία δεν μπορεί, όσο και να προσπαθεί, να τους καταστρέψει την δύναμη να αμφισβητούν με τον πλέον ελευθεριακό τρόπο.

Θα ήταν άδικο για τη νεολαία μας, να εξετάσουμε την ορθότητα ή όχι των αιτημάτων της. Μπορούμε να πούμε μόνο, πως, ΟΤΑΝ ΕΞΕΓΕΙΡΕΤΑΙ ΕΧΕΙ ΠΑΝΤΟΤΕ ΔΙΚΙΟ, ανεξάρτητα του τι ή του πως το διεκδικεί. Γι' αυτό, ξεπερνώντας το εάν ο αγώνας τους είναι σωστός ή όχι, γεγονός που αφορά, μόνο αυτούς που αποχαυνωμένοι από τους εξουσιαστικούς ρόλους που βιώνουν καθημερινά, δεν είναι ικανοί να ξεχωρίσουν πέρα από τις μορφές των αφεντικών τους, θα ασχοληθούμε μ' αυτό που ξεπέρασε και την ουσία του ίδιου του αγώνα τους: την αποκρουστικότητα της κοινωνίας που ζούμε, που με τις αθλιότητες σε βάρος των παιδιών της, έδειξε γι' άλλη μια φορά, το πως είναι ο μεσαίωνας στη σύγχρονη εποχή.

Οπωσδήποτε δεν έχουμε αυταπάτες για τη γνώση που προσφέρεται στους νέους. Είναι μια ημιμόρφωση που έχει σαν στόχο τη διαπαιδαγώγησή τους, με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί αργότερα να τους διαχειρίζεται μ' ευκολία και όπως θέλει η εξουσία. Η γνώση που διδάσκεται, οι αξίες και οι αρχές που τους δίνονται, διαμορφώνουν τους αυριανούς υπηκόους. Η κριτική κατά συνέπεια σ' αυτή, είναι κριτική του ίδιου του συστήματος, που όμως δεν μας ενδιαφέρει στο κείμενο αυτό. Εδώ, θα ασχοληθούμε ΜΕ ΤΙΣ ΑΘΛΙΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΕΙΛΟΥΝ Η ΝΑ ΙΔΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΔΗΛ. ΜΕ ΤΗΝ ΘΕΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ.

Κάθε κίνημα που αμφισβητεί με τις πράξεις του την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων, έστω και μερικώς, όπως το νεανικό κίνημα, γίνεται πάντοτε στόχος, ανάλογος με τις ανάγκες αυτών που αποτελούν την σύγχρονη κυριαρχία: από την κυβέρνηση που θέλει να το καταστείλει, από την αντιπολίτευση που θέλει να το ιδιοποιηθεί. Οι ανάγκες τους για την πολιτική ηγεμονία, δημιουργούν συνήθως τεχνικές συγκρούσεις, αφού δεν δημιουργούν

πραγματικές, όντως ίδια στις ιδέες και στις πράξεις, ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΤΙ-ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΟΤΑΝ ΑΜΦΙΣΒΗΤΟΥΝΤΑΙ. Έτσι, καταστολή ή ιδιοποίηση - χρησιμοποίηση, μπορεί να είναι διαφορετικές συμπεριφορές στα πλαίσια των ψευτοσυγκρούσεών τους, αλλά είναι στην ουσία τους, ΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΕΠΙΘΕΤΙΚΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ, εναντίον μιας αυθεντικής δύναμης, που απαιτεί, που διεκδικεί, που αμφισβητεί ουσιαστικά αυτά τα ίδια και τον κόσμο που έχουν δημιουργήσει.

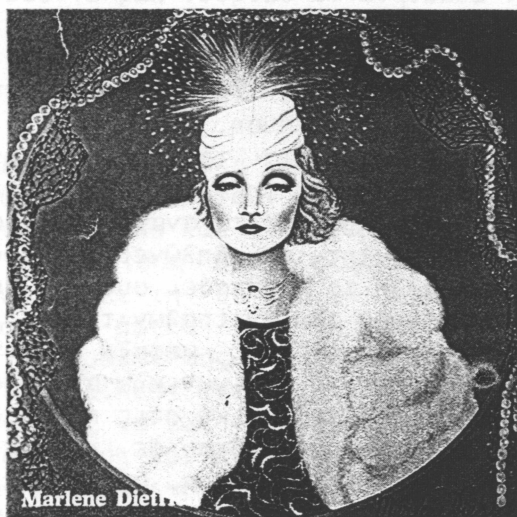
Κυβέρνηση και αντιπολίτευση, ανταγωνίζονται για την πολιτική ηγεμονία, οι μὲν να την διατηρήσουν, οι δε να την κατακτήσουν. Έτσι, η εξέγερση των νέων γίνεται για την κυβέρνηση ο κίνδυνος που πρέπει να εξουδετερώσει. Επιχειρεί να τους παραπλανήσει, να τους φοβίσει, χρησιμοποιώντας όλο το εκβιαστικό της οπλοστάσιο: το υπουργείο παιδείας με τους αναχρονιστικούς μηχανισμούς του, την κομματική της ογάνωση με τους οπαδούς της, που τους δίνει έτσι την ευκαιρία να δείξουν πως εννοούν την διαπαιδαγώγηση των νέων, που πολλοί απ'αυτούς είναι παιδιά τους. Και όταν όλα αυτά δεν είναι αρκετά για να κάμψουν την αντίστασή τους, τότε χρησιμοποιεί την βία των μηχανισμών καταστολής. Τα άλλοθι γι'αυτό τα βρίσκει με ευκολία, της τα προσφέρει η αντιπολίτευση.

Γι'αυτήν την τελευταία, η εξέγερση των νέων γίνεται το μέσο για τη φθορά της κυβερνητικής εξουσίας, για την κατάκτησή της. Την κατηγορεί πως είναι υπεύθυνη για τον ξεσηκωμό της νεολαίας με τα αναχρονιστικά της νομοσχέδια, τον αυταρχισμό, την αλαζονεία της και δηλώνει συνεχώς πως δεν υποκινεί τους νέους, όμως από την άλλη το προσπαθεί συνεχώς, ελπίζοντας να κερδίσει από την συνακόλουθη φθορά των αντιπάλων της.

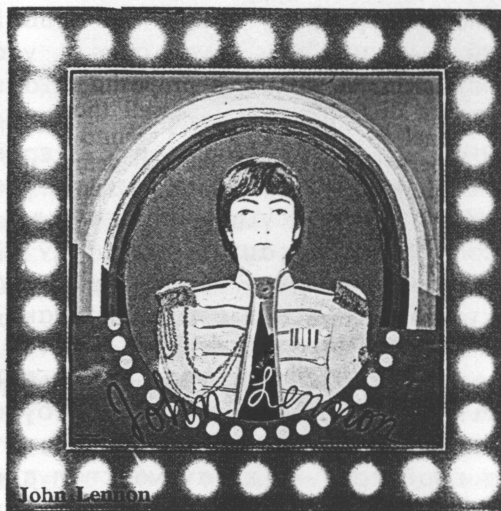
Σ'αυτήν τη κατάσταση, η όξυνση της αντιπαράθεσης μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, γύρω από μιά δύναμη, μαζική, κοινωνική, αντιεξουσιαστική και κυρίως συνεχώς διογκούμενη και ανθεκτική στις προσπάθειες καταστολής ή ιδιοποίησής της, ήταν αναμενόμενη. Όταν δε, υπάρχει και μια ευρύτερη λαϊκή αγανάκτηση από τα κυβερνητικά μέτρα, με τη λιτότητα, την ανεργία, τα αντι-απεργιακά, ασφαλιστικά, αντι-τρομοκρατικά και εκλογικά νομοσχέδια, τότε, οι τυπικές συμπεριφορές μεταξύ των κομματικών εταίρων ανατρέπονται. Αρχίζει να ισχύει η έκτακτη κατάσταση. Ο κίνδυνος για την κυβερνητική παράταξη, από τη στιγμή που δε μπόρεσε να καταστείλει το κίνημα της νεολαίας, είναι μεγάλος και γίνεται συνεχώς μεγαλύτερος. Σ'αυτές τις συνθήκες, ο σκοπός της, η διατήρηση της εξουσίας, την κάνει να δικαιολογεί τα οποιαδήποτε μέσα. Έτσι, κάνει την εμφάνισή της η ωμή και απροκάλυπτη βία. Δυνάμεις καταστολής, συμμορίες "αγανακτισμένων πολιτών", οπαδών δηλ. και φασιστών, προκαλούν, δέρνουν, δολοφονούν, επιδίδονται σε προβοκάτσιες, σε μια προσπάθεια, να φοβίσουν, να δυσφημίσουν, να ενοχοποιήσουν τις αντιπολιτευόμενες παρατάξεις, αλλά ειδικότερα το κίνημα της νεολαίας, που είναι η επικίνδυνη δύναμη, αυτή που συσπειρώνει άλλες δυνάμεις, που μαζικοποιεί την λαϊκή αντίδραση, που ενώνει την αντιπολίτευση εναντίον της.

Κατηγορεί την αντιπολίτευση σαν υποκινήτρια των συγκρούσεων και των καταστροφών στους δρόμους και έμμεσα βέβαια το κίνημα της νεολαίας. Όμως είναι η ίδια που τις έχει προκαλέσει, με την αυταρχική και κοροϊδευτική συμπεριφορά της, με τις προκλητικές και προβοκατόρικες ενέργειές της, για να τις χρεώσει στους αντιπάλους της και κυρίως στο κίνημα των νέων που θέλει εναγωνίως να καταστρέψει.

Η αντιπολίτευση, που έχει βέβαια εν μέρη δίκαιο ως προς το γενικότερο σχέδιο έντασης της κυβέρνησης και των προβοκατόρικων ενεργειών από μέρους της, πράττει όπως έπρατε πάντα. Νομιμοποιεί μόνο ότι είναι σύμφωνο με τη δικιά της λογική. Έτσι, όταν οι νέοι ΑΣΚΟΥΝ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗ ΒΙΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ, < δράση που είναι ενάντια στις πρακτικές της >, δεν τολμά να την καταγγείλει γιατί έχουν μαζικό χαρακτήρα. Όμως κάνει κάτι άλλο, καταγγέλει το εντελώς φυσικό σε μια νεανική εξέγερση: τις συγκρούσεις στους δρόμους, αποτέλεσμα της νεανικής ορμής, της συναισθηματικής φόρτισης, ΤΗΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗΣ ΠΩΣ ΟΛΟΙ ΤΟΥΣ ΚΟΡΟΙΔΕΥΟΥΝ. Γνωρίζει πως στην αιχμή της σύγκρουσης θα υπάρξει ΚΑΙ Η ΒΙΑ ΣΑΝ ΑΜΥΝΑ ΣΤΗ ΒΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ, που κάνει την εμφάνισή της με τη μορφή των ματ και άλλων ανθρωποειδών, γνωρίζει πως οι νέοι είναι λουλούδια και όχι φυτά σαν αυτούς,

Marlene Dietrich

John Lennon

που σημαίνει πως έχουν ζωή, πλούσιο ψυχικό κόσμο, γίνονται εύκολα ήρωες, αγαπούν τον κίνδυνο κι όμως, χρησιμοποιεί γι'άλλη μια φορά τη "ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΒΟΚΑΤΟΡΩΝ" και εντάσσει μέσα σ'αυτήν και με την ευκαιρία των προβοκατόρικων κυβερνητικών ενεργειών και τις δυναμικές ενέργειες των αγωνιζόμενων νέων. Βέβαια, πως θα μπορούσε να νομιμοποιήσει την αδιαπραγμάτευτη αντίσταση, τον κόσμο της επιθυμίας και της ανάγκης που διεκδικεί εδώ και τώρα; Είναι ένας κόσμος εχθρικός προς το δικό του, ένας κόσμος που δεν πάσχει από κήβδιλο συμφιλιωτισμό προς τους εχθρούς του.

Η επίκληση γενικά σε προβοκάτορες, είναι η συνηθισμένη τακτική των κομμάτων, < ειδικά των σταλινικών ΚΚ >, για να δυσφημίσουν, όσα δε νομιμοποιούνται από τη δικιά τους τακτική. < Ας θυμηθούμε το πολυτεχνείο το 1973 και τους 300 προβοκάτορες, σύμφωνα με το Νο8 της πανσπουδαστικής. > Είναι η πρώτη πράξη για τη χειραγώγηση του νεολαϊστικού κινήματος, είναι ο γνωστός τρόπος στείρωσης της συγκρουσιακής, αδιαπραγμάτευτης με συμβιβαστικούς όρους δύναμης, είναι η απομύζηση με ταχύτατους ρυθμούς της δύναμής του, από τους άπληστους κομματικούς και συνδικαλιστικούς βρυκόλακες.

Η θεαματική σκηνή της εξουσίας, γεμίζει έτσι με "βία στους δρόμους", από προβοκάτορες, μασκοφόρους, όπως τους αποκαλούν όλοι, κυβέρνηση και αντιπολίτευση. Είναι οι εικόνες που κρύβουν την αλήθεια, εικόνες παραμορφωμένες από τις ανάγκες της εξουσίας.

Η αντιπολίτευση κατηγορεί την κυβέρνηση για συντήρηση της βίας στους δρόμους, ώστε να δημιουργηθεί κλίμα φόβου, αναταραχής, πολιτικής ανωμαλίας. Η κυβέρνηση κατηγορεί ότι τη βία την υποκινεί η αντιπολίτευση με τους οπαδούς της για να τη ρίξει. ΟΛΟΙ ΒΕΒΑΙΑ ΞΕΡΟΥΝ ΠΩΣ ΕΚΕΙ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΝΕΟΙ ΠΟΥ ΑΓΩΝΙΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΓΙΑ ΠΙΣΤΕΥΩ... ΚΑΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΙΑΙΟΙ ΑΛΛΑ ΑΜΥΝΟΝΤΑΙ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΔΙΚΙΑ ΤΟΥΣ ΒΙΑ, ΤΗ ΒΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ. Αλλά σιωπούν, η θεωρία της προβοκάτσιας τους ικανοποιεί όλους. Ελπίζουν πως, όπου νάναι, με την εκτόνωση, την κούραση του νεανικού κινήματος, ΟΙ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΘΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΟΥΝ ΝΑ ΥΦΙΣΤΑΝΤΑΙ και θα κάνουν την εμφάνισή τους οι γνώριμες συνθήκες για τις ψευτο-συγκρούσεις τους. Έτσι, το μόνο ζητούμενο γι' αυτούς, είναι η χειραγώγηση της νεανικής δυναμικής, η δυσφήμιση των ασυμβίβαστων αγωνιστικών πρακτικών της.

Βέβαια, μ' όλες αυτές τους τις ενέργειες, τα κόμματα δεν τους κέρδισαν όλους. Δάσκαλοι, γονείς, εργαζόμενοι, πολίτες, οπαδοί, δεν πίστεψαν τις εικόνες της εξουσίας. Πολλοί απ' αυτούς αισθάνονται την ανελέητη βία της κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης, < και βία δεν είναι μόνο η βία των ματ >, και ξέρουν ποιοί είναι οι πραγματικοί προβοκάτορες. Ξέρουν με ποιούς πρέπει να είναι, ποιούς πρέπει να βοηθούν.

Οι αγώνες των νέων, είναι αγώνες που τιμούν την αξιοπρέπεια, που αμφισβητούν τους ρόλους των μεγάλων. Είναι τελικά η εμφάνιση της αντιεξουσίας, που διαπραγματεύεται με όρους ελευθερίας και ύπαρξης, που ζητά εδώ και τώρα, γιατί δε θέλει οι νέοι να αισθάνονται υπήκοοι που πρέπει να αναφέρονται μόνο στα αφεντικά τους.

Ας τιμήσουμε τους αγώνες τους, τιμώντας για πάντα τον δολοφονημένο αγωνιστή δάσκαλο και τους αδικοχαμένους πολίτες, θύματα μέσα στα τόσα άλλα της κτηνώδους εξουσίας και ας ελπίζουμε. ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΥΝ ΓΙΑ ΑΛΛΗ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΠΩΣ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ. ΑΣ ΜΗΝ ΤΟ ΞΕΧΝΑΜΕ ΠΟΤΕ ΑΥΤΟ.

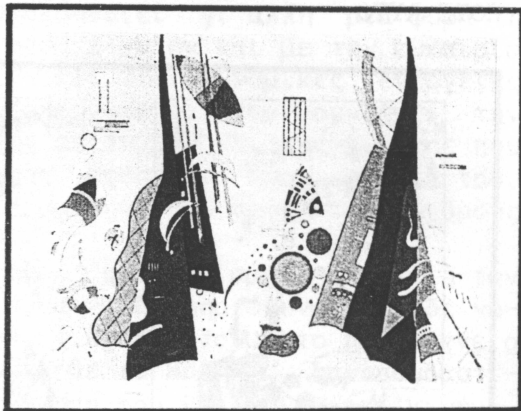
Η ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ.

Μιά από τις μεγαλύτερες θυσίες που οι εξουσιαστές ζητούν από τους εξουσιαζόμενους, είναι Η ΑΝΑΒΟΛΗ ΚΑΘΕ ΑΜΕΣΗΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΥΜΙΩΝ ΤΟΥΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΡΘΕΙ ΣΤΟ ΟΧΙ ΜΑΚΡΙΝΟ ΜΕΛΛΟΝ. Αυτήν την ηθική που την αποκαλούμε ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ, όπως την αποκαλεί και ο Λουίτζι Φεραγιόλι <1> συναντάται παντού όπου υπάρχει από μέρους των εξουσιαστών, η ανάγκη νομιμοποίησης και διαίω- νισης του status των.

Η ηθική της θυσίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια ΤΗΣ ΑΝΑΜΟΝΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΒΑΛΛΕΙ επ' αόριστο τον επικαλούμενο σκοπό. Είναι μια τέχνη εκτόνωσης και χειραγώγησης εξεγερτικών διαθέσεων, με ΤΗΝ ΕΠΙΚΛΗΣΗ και άλλων θυσιών, στο όνομα του στόχου που είναι ακόμη πολύ μακριά, στο όνομα καλύτερων ημερών που αργούν αλλά που οπωσδήποτε θα έρθουν. Η ηθική αυτή της αναβολής και της αναμονής, συναντάται μέσα σε πολλές εκφάνσεις του καπιταλισμού. Στην θρησκεία με την απόρριψη κάθε επίγειας απόλαυσης σαν αντίτιμο για την είσοδο στον κόσμο του παραδείσου, στην πολιτι-

κή και στα κόμματα με τη διάσπαση των μέσων που χρησιμοποιούν, από τους σκοπούς που διακηρύττουν, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να πείθονται αναμένοντας τις καλύτερες μέρες, που συνήθως δεν έρχονται, στην οικονομία όπου η ηθική της θυσίας < αναβολή + αναμονή > υπερβαίνει σε σπουδαιότητα το νόμο της υπεραξίας, αναδεικνυόμενη σ'έναν από τους πιο ζωτικούς νόμους της αγοράς. Θυσίες ζητούν οι βιομήχανοι, υπομονή τα μικροαφεντικά για να ξεπεράσουμε την κρίση.

Απο τη στιγμή που ο καπιταλισμός ωρίμασε, έκρυψε το πραγματικό του προσώπειο. Εκεί που απαιτούσε με την φανερή βία, τώ-

ρα το ζητά με την καλυμμένη, με το ψεύδος δηλ. του να κάνουν οι εκμεταλλευόμενοι θυσίες. Μέσα στις προσπάθειές του για τον εξουσιασμό των ανθρώπων, το ψεύδος αυτό, είναι η ορθολογικότερη διαχείριση της υπομονής που επιβάλλεται στους ανθρώπους από την ηθική της θυσίας, έτσι ώστε αυτή να μην ξεπερνά τα όρια και γίνεται διαμαρτυρία, άμεση διεκδίκηση και αμφισβήτηση, μέσα από νομιμοποιημένες ή όχι διαδικασίες.

Το ηθικό πρότυπο που έτσι προωθείται, είναι μια συγκατάθεση σε όλα όσα πράττουν οι κυβερνώντες, που δημιουργεί εκείνο το είδος των ανθρώπων που εγκαταλείπουν κάθε διάθεση για να πραγματοποιήσουν άμεσα, εδώ και τώρα, τις επιθυμίες, τις ανάγκες τους, ακόμη και όταν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες γι' αυτό.

Η ηθική της θυσίας, δείχνει ίσως καλύτερα την αποτρόπαια ουσία της, στην περίπτωση των κομμάτων και των εργατικών συνδικάτων, που συλλέγουν τους οπαδούς των, πείθοντάς τους με προγράμματα κοινωνικής αλλαγής και που τους κρατούν στη συνέχεια, επικαλούμενοι συνεχώς την ανάγκη και άλλης υπομονής και άλλης αναμονής, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΘΥΣΙΩΝ, για τον ερχομό της κοινωνίας που υπόσχονται. Ας θυμηθούμε τα ΚΚ ή τα σοσιαλιστικά κόμματα, αλλά καλύτερα τα καταρρεύσαντα σταλινικά καθεστώτα, που αντλούσαν τη νομιμότητά τους και τη συγκατάθεση των πληθυσμών τους, παρά τη βάρβαρη οικονομική και πολιτική εκμετάλλευση, από την ελπίδα που συντηρούσαν για τον ερχομό του κομμουνισμού.

Η έννοια της οποιαδήποτε θυσίας που επικαλούνται οι κυβερνώντες, είναι απάνθρωπη γιατί δεν δικαιολογείται από κανένα σκοπό που καθόρισαν από μόνοι τους οι

εκμεταλλευόμενοι. Είναι ένα μέσον που δεν σέβεται την ύπαρξη, αφού την αναγκάζει να θυσιάζεται στο όνομα ενός αλλότριου σκοπού. Είναι δε η θυσία αυτή σε πολιτικό επίπεδο, το αποτέλεσμα της κρίσης των ιδεολογιών, στο δε οικονομικό η δομική αδυναμία του συστήματος για την επίτευξη μιας γενικής ευημερίας. Αλλά και η ύπαρξη, από την στιγμή που δέχεται την ηθική της θυσίας, αφού γνωρίζει πως είναι μια ηθική που δεν την αφορά, δείχνει την κατάσταση στην οποία την έχουν φέρει οι κυβερνώντες. Η ηθική της θυσίας είναι Ο ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ των οικονομικών κρίσεων του συστήματος, Ο ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΤΗΣ των ρόλων που παίζουν οι πολιτικοί, τα κόμματα και κάθε άλλος εκμεταλλευτικός οργανισμός.

Αλλά και για το ίδιο το σύστημα διακυβέρνησης, η ηθική της θυσίας, είναι το απαραίτητο μέσο για την επανα-συγκέντρωση δύναμης, < οικονομικής, χρονικής >, μετά από κάθε εναλλαγή της εξουσίας. Η διαδοχή των κυβερνήσεων δεν θα ήταν δυνατή, αν η κάθε μία τους δεν είχε αυτό το μέσο κοροϊδίας για να μαζέψει δύναμη, αφού τα αποθέματα είναι πάντοτε εξαντλημένα από την προηγούμενη κυβέρνηση.

Η ηθική της θυσίας είναι ηθική της εξουσίας. Χρησιμοποιείται για να υποχρεώνει τους εκμεταλλευόμενους μέσα από νοητικούς εκβιασμούς, να ενδίδουν στους σκοπούς της. Υποχρεώνει για περισσότερη παραγωγή, για μεγαλύτερη φτώχεια, υποχρεώνει για περισσότερα βαρύνοντα λαϊκά στρώματα, για λιγότερα τα αριστοκρατικά, υποχρεώνει για περισσότερη υπακοή, για μεγαλύτερο περιορισμό των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Υποχρεώνει τέλος τα πάντα, στον βωμό των συμφερόντων

των εξουσιαστών και δε δυσκολεύεται ακόμη και να ζητήσει τον βιολογικό θάνατο των εξουσιαζόμενων.

Είναι η ύπαρξη της κοινωνικής αδικίας που κάνει αναγκαίο το κάλεσμα κάθε τόσο της ηθικής της θυσίας. Τις ποικίλες αντιθέσεις και αντιφάσεις του καπιταλισμού δεν μπορεί να τις διαχειριστεί ορθολογικά, όσο ικανή κι αν είναι η διακυβέρνηση, < όσο απίθανο και αν ακούγεται αυτό >. Το μόνο που μπορεί το πολύ-πολύ να κατορθώσει, είναι να ελαχιστοποιήσει τα καλέσματα αυτά. Και αυτό όχι για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Τελικά, ξέρουμε πως το ψεύδος πλανάται παντού μέσα στις εικόνες του κόσμου, στους κυβερνώντες, στα κόμματα, στις ιδεολογίες, στην πολιτική, στην οικονομία. Και η ηθική της θυσίας είναι μία από τις εφαρμογές του, η πλέον ίσως επιτυχημένη. Και αυτό, γιατί κατορθώνει, ώστε να φαίνονται υπεύθυνοι για την κακή διαχείριση του συστήματος, για τις αμέτρητες δομικές του ατέλειες, μόνο οι εκμεταλλευόμενοι και σπάνια οι εκμεταλλευτές.

<1>. "Βία και πολιτική".

Χ. Φορντίδης.

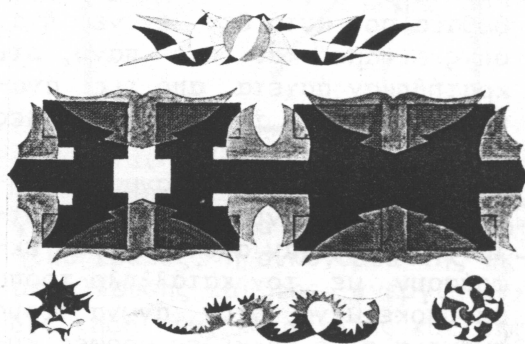

η έννοια της δρά- σης... κάποτε στο χώρο.

Υπήρχε μια σύγχυση για την έννοια της δράσης στον πάλαι ποτέ αριστεριστικό και αυτόνομο - εναλλακτικό χώρο. Οι ιδεολογίες που κυριαρχούσαν σ' αυτό δεν ήταν τίποτα άλλο παρά τα φαντάσματα άλλων εποχών, ο απόηχος άλλων καιρών, που προσπαθούσαν να αποκτήσουν ζωή μέσα σ' έναν κόσμο που πιά ούτε τις φοβόταν αλλ' ούτε και ενδιαφερόταν γι' αυτές. Ετσι, ήταν φυσικό να αναδύονται μέσα απ' αυτές κάθε είδους πρακτικές, που προσπαθούσαν να τις δικαιολογήσουν, να τις κάνουν πράξεις, να τις σώσουν.

Πρακτικές που ήταν πολιτικές και κοινωνικές, ειρηνικές και βίαιες, εναλλακτικές και κινηματικές, θεσμικές και αντιθεσμικές, ατομικές και συλλογικές και που το μόνο που επιβεβαίωναν ήταν η σύγχυση που επικρατούσε από την έλλειψη μιας αυθεντικής εναλλακτικής πρότασης. Αν η δράση μπορεί να δικαιολογηθεί από την ύπαρξη μιας έντιμης σχέσης με την θεωρία, στην περίπτωση των ασκούμενων μετά - ιδεολογιών της μεταπολιτευτικής περιόδου, η έντιμη σχέση δεν υπήρχε, αλλά βέβαια δεν υπήρχε και η θεωρία.

Αυτό που συνέβαινε δεν ήταν παρά ένα τσουβάλιασμα όλων των γνωστών ιδεολογιών του επαναστατικού κινήματος, όπου όλοι έβαζαν τα χέρια και άρπαζαν ότι ήθελαν, ότι έβρισκαν, ότι ευνοούσε το ατομικό ή συλλογικό προφίλ

τους. Το αποτέλεσμα βέβαια τις περισσότερες φορές ήταν θλιβερό, ένας πρακτικισμός, μια αλλοτρίωση του μέσου. Η κατάσταση βέβαια αυτή δε σήμαινε πως ο "χώρος" δεν είχε επιτυχημένες στιγμές δράσης μέσα στην οπωσδήποτε δύσκολη πορεία του. Η ακόμη, πως δεν κράτησε σε γενικές γραμμές μια ηθική και έντιμη στάση, ή ότι δεν το διέκρινε μιά ευαισθησία. Σίγουρα πέτυχε αρκετά, αλλά πολύ σύντομα, παρά τις προσδοκίες, η αδυναμία του να συγκροτήσει ένα σύγχρονο ενοποιητικό λόγο που ΘΑ ΕΡΜΗΝΕΥΕ ΤΗΝ ΣΥΓΚΥΡΙΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΡΗΓΑΓΕ ΜΙΑ ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ, έδειξε πως δε θα μπορούσε να πάει ιδιαίτερα μακριά, όπως βέβαια και δεν πήγε. Το ανακάτεμα των θεωριών και των εξωπραγματικών εκτιμήσεων έφερε ΤΗΝ ΣΥΓΧΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΗ και κατα συνέπεια σύγχυση στην ίδια την μορφή της δράσης, με αποτέλεσμα να υπάρχει μια συνεχής αναντιστοιχία μέσων και σκοπών από την μια πλευρά, επιθυμίας

και συγκυρίας από την άλλη.

Κυριάρχησε έτσι ο υποκειμενισμός και ο αντικειμενισμός, χωρίς να μπορέσει να επιτευχθεί μια σύνθεση των δυό τους που θα μπορούσε ίσως να δώσει δυναμική σ' ένα σύγχρονο θεωρητικό και πρακτικό λόγο. Ο κύριος λόγος βέβαια που αυτό δεν έγινε, ήταν όπως είπαμε και πιο πάνω, ότι κρατήθηκαν άσχετα από τις ανακαινίσεις που τους έγιναν, όλες εκείνες οι ιδεολογίες, που είτε είχαν αποτύχει να πραγματοποιήσουν την κοινωνία που διακήρυτταν, είτε είχαν αποτύχει να εκφράσουν με τον κατάλληλο τρόπο τα υποκειμενα, στον αγώνα τους ενάντια στις ποικίλες μορφές κυριαρχίας του ντόπιου εξουσιαστικού συστήματος.

Έτσι, ο "χώρος" γέμισε από ένα πλήθος μεταφυσικών ιδεολογημάτων, μεταφυσικών με την έννοια πως αιωρούντουσαν μόνο μέσα στα μυαλά αυτών που τα δημιουργούσαν, χωρίς να έχουν καμιά σύνδεση με την κοινωνία, μια κοινωνία που είχε άλλες ανάγκες, άλλες επιθυμίες ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΑΛΛΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΔΡΑΣΗΣ. Ο νεολαιίστικος ριζοσπαστισμός που κυριάρχησε, δεν ήταν ένδειξη κάποιας γενικότερης αποδοχής, αλλά η φυσική και κοινότυπη, < σαν συχνότητα εμφάνισης >, σύνδεση της νεολαίας με κάθε τι ριζοσπαστικό. Ο χαρακτήρας αυτός ήταν που πρόσφερε σε διάφορες στιγμές στο "χώρο" μια μαζικότητα, κάποια στηρίγματα για να συνεχίσει τις προσπάθειές του, αλλά και μια ψευδαίσθηση για τις ικανότητές του. Όμως, εκεί που ενδιέφερε περισσότερο, στα ευρύτερα δηλ. κοινωνικά στρώματα ο λόγος του δεν εισακούσθηκε γιατί αυτά ήταν ως γνωστό αδιάφορα, φυλακισμένα μέσα στις πολλαπλές αντιλήψεις της

οικονομικής και κομματικο-πολιτικής νομιμότητας, μέσα στη μικροαστική τους αντίληψη, αυτή της υποκρισίας και της υπακοής στους ισχυρούς. Αλλά δεν εισακούσθηκε και γιατί ο "χώρος" ΜΙΛΟΥΣΕ ΠΑΝΤΑ ΥΠΕΡΕΚΤΙΜΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ. Αυτό ήταν και το μεγαλύτερο λάθος του.

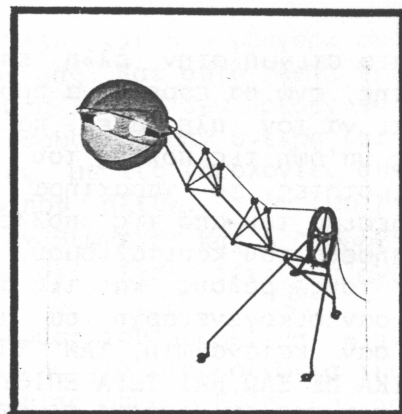
Όταν δεν εκτιμούνται κατάλληλα οι κοινωνικές διαθέσεις, δηλ. η ένταση της επιθυμίας και η συναισθηματική διάθεση για δράση, με την επιλογή των συμβατών με την διάθεση αυτή μέσων, τότε το μόνο που δημιουργείται είναι ένας υπέρ-επαναστατικός λόγος, υπερφίλος, λίγο ή πολύ ελιτιστικός που προσπαθεί, άθελά του ίσως, να επιβάλλει, να καθοδηγήσει, να δημιουργήσει δράση. Και αυτόν τον λόγο παρήγαγε ο χώρος, με τα συνακόλουθα αποτελέσματα: χάπενινγκ που πρόσβαλλαν και γελοιοποιούσαν, συνεχείς προσπάθειες ιδιοποίησης κοινωνικών αγώνων για να επιβεβαιωθεί στην πράξη ο λόγος υπαρξης καποιων ομάδων, θεαματικοποίηση των συγκρούσεων του δρόμου για την πραγματοποίηση του τρέχοντος επαναστατικού προφίλ, ελιτιστικές συμπεριφορές των επώνυμων που ευλαβικά διαφύλλαταν τις ορθοδοξίες τους, φαντασιακές θεωρήσεις περί πολιτικών κενών, κεντρικής σκηνής, καθώς και άλλα πολλά.

Σ' όλη αυτήν την κατάσταση η έννοια της δράσης έχασε την επαφή με την θεωρία, αφού θεωρία δεν υπήρχε, αλλά το κυριότερο έχασε την επαφή με τις πραγματικές επιθυμίες και ανάγκες των ατόμων "του χώρου", αλλά και έξω απ' αυτό. Μετεωρίστηκε έτσι, μέσα στην κάθε παραπαίουσα ιδεολογία, σε κάθε συγκυριακή στιγμή, μέσα στο κεφάλι και στα χέρια

του κάθε αγωνιστή, του κάθε ευκαιριακού ανυπάκουου, είτε σαν ακτιβισμός του θεάματος, υποκειμενικός ή συλλογικός που δημιουργούσε τοπικές εκτροπές από τη νομιμότητα, χωρίς ή με ελάχιστες προοπτικές κοινωνικής σύνδεσης, είτε σαν πολιτική δράση, <δηλ. δράση που την υποκινούσαν οι αφυδατωμένες ιδεολογίες>, και που ήταν περισσότερο πολιτικός πρακτικισμός και τακτικισμός.

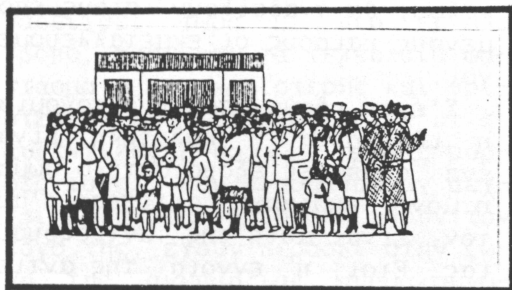
Φυσικά δεν πρέπει να ξεχνάμε και την αποχαίνωση της Ελληνικής κοινωνίας, την αδιαφορία της μέχρι αηδίας, για προσπάθειες σαν αυτή του "χώρου", που προσδοκούσαν να αλλάξουν την υπάρχουσα νομιμότητα. Σ' αυτήν την κατάσταση οι εκμεταλλευόμενοι, εγκλωβισμένοι οικονομικά στην καταναλωτική και συντεχνιακή λογική, πολιτικά στον κομματισμό, ιδεολογικά στις διακηρύξεις του αυταρχικού κράτους, δε μπορούν να έχουν στην κα' οχή τους την εικόνα και την διάθεση για κοινωνική αλλαγή.

Αυτό που πάντως είναι αλήθεια, είναι πως, σ' αυτήν την ενσωματωμένη σ' όλες τις αξίες του εξουσιασμού κοινωνία, οι δυνατότητες ήταν ιδιαίτερα ελάχιστες για το ριζοσπαστικό λόγο, έστω και τον λόγο αυτόν του χώρου με όλες τις αδυναμίες του, αν λάβουμε δε και υπ' όψην μας ότι, την όποια διάθεση για αλλαγή της κοινωνίας την ιδιοποιήθηκαν με αδήφαγο τρόπο μετά τη μεταπολίτευση το

ΠΑΣΟΚ και τα ΚΚ. Πάντως υπήρχαν και βέβαια υπάρχουν δυνατότητες για ένα σύγχρονο λόγο. Το αυταρχικό κράτος, η οικονομία της εκμετάλλευσης και της ανεργίας, η διοίκηση της καταστολής και της γραφειοκρατίας, οι πολιτικοί, τα κόμματα, τα κέντρα εξουσίας και παρά εξουσίας, οι ίδιοι οι εξουσιαζόμενοι με την αδιαφορία και υποκρισία τους, προσφέρουν πάντοτε τους λόγους, δημιουργούν έστω και χαμηλές δυναμικές στη χειρότερη περίπτωση, για τη δημιουργία ενός επαναστατικού λόγου. <Βέβαια επαναστατικού με σύγχρονους όρους.>

Όλη αυτή την κατάσταση που σίγουρα δεν την κατανόησε με αρκετή οξυδέρκεια ο "χώρος" δε μπόρεσε να την μετατρέψει σε εξειδικευμένες προτάσεις για δράση, για οργάνωση, σ' ένα σχέδιο πολιτικής και κοινωνικής αλλαγής, όσο και αν το ήθελε, γιατί είχε εμφυτευμένη μέσα του την αποτυχία, από την στιγμή που ο λόγος του δεν ήταν παρά μιά συρραφή ιδεολογιών, επιθυμιών, αναγκών, συναισθημάτων, ιστορικισμών, καθώς και αμφιβολών, <αλλά και μερικές φορές εγκυρών>, ως επί το πλείστον ιδεολογικών και κοινωνικών αναλύσεων. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να απαιτεί από τον "εξουσιαστή" Έλληνα να γίνει από

τη μια στιγμή στην άλλη επανάστατης, ενώ θα έπρεπε να προσπαθήσει να τον πλησιάσει, παίρνοντας υπ' όψη τις πολλές του ιδιαιτερότητες, το χαρακτήρα του, το δέσιμό του από τις πολλές αντιλήψεις του καπιταλισμού, δηλ. από τους ρόλους και τις αξίες του σαν οικογενειάρχη, σα πολίτη, σαν καταναλωτή, ΣΑΝ ΥΠΑΡΞΗ ΤΕΛΙΚΑ ΜΕ ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΕΠΙΘΥΜΙΕΣ ΠΟΥ ΤΟΥ ΤΙΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΘΕΑΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ, ΑΣΧΕΤΑ ΑΝ ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΕΣ ΤΟΥ.

Η κοινωνία δεν ενδιαφέρθηκε τελικά, γιατί ο χώρος δεν ενδιαφέρθηκε γι' αυτήν πραγματικά. Η δράση του περιορισμένη σε πορείες και στερεότυπες θεωρητικές και πρακτικές προτάσεις, < εξαίρεση αποτελούν οι προσπάθειες να περάσει μέσα στους εργατικούς χώρους, στους χώρους των κινημά-

των για τις φυλακές, για την περυστολή των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, για την καταστολή, για τις καταλήψεις, κλπ > χωρίς στόχους και στρατηγικές, αλλά και το κυριότερο ΜΕ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΜΙΑ ΑΜΦΙΒΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΔΙΑΚΡΙΤΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΟΥ, έγινε για αρκετό καιρό ένα από τα αγαπημένα θέματα του θεάματος που πρόσφερε η εξουσία στους υπηκόους της. Από κει και πέρα η εξαφάνισή του ήταν προκαθορισμένη. Οι πεθαμένες από καιρό γνωστές ιδεολογίες δεν μπορούσαν να παραμείνουν κι άλλο νεκροαναστημένες. Πέθαναν τελικά παρασύροντας κι ότι είχαν δημιουργήσει.

Αυτό που θέλουμε να πούμε κλείνοντας το κείμενο αυτό, είναι πως, ο "χώρος" δεν ήταν παρά μια φιλότιμη προσπάθεια αγωνιστών που δυστυχώς δεν κατανόησαν πως είχε επέλθει το τέλος των ιδεολογιών τους. Σ' αυτόν τον "χώρο" μπλέχθηκε και η αντιεξουσιακή ελευθεριακή σκέψη. Όμως, πιστεύουμε πως, με την απελευθέρωσή της από τα αριστερά εξουσιακά ιδεολογήματα που προσπάθησαν για τελευταία φορά να περισωθούν μέσα απ' αυτήν, αλλά και από κάθε άλλη διαστρέβλωση των αυτοδιοριζόμενων τιμητών της, της ανοίγεται ένας ιδιαίτερα ενθαρρυντικός δρόμος. Είμαστε δε σίγουροι πως αυτόν τον λόγο, που είναι ο λόγος του ατόμου αλλά και του συνόλου, θα αναδείξουν στους επόμενους καιρούς οι εκμεταλλευόμενοι.

Σ' έναν κόσμο όπου η οικονομία, η ιδεολογία, η πολιτική, είναι ένα συμπαγές εξουσιαστικό σώμα, η μόνη κυρίαρχη αντίθεση σ' αυτόν, είναι αυτή της αντιεξουσιαίας. Έτσι, η έννοια της αντιεξουσιαστικής δράσης αποκτά ιδι-

αίτερη σημασία. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό πως, ο ελευθεριακός λόγος για να νοηθεί σαν τέτοιος δε θα πρέπει να περνά και με κανένα τρόπο μέσα από τις συμπληγάδες του εξουσιασμού. Θα πρέπει να είναι ένας λόγος που θα εμπνέει, που θα υποκινεί όλα τα υπάρχοντα ανθρώπινα ελευθερικά χαρακτηριστικά, για να έχει πιθανότητες να εισχωρήσει με επιτυχία μέσα στην νόηση και τις πρακτικές των εξουσιαζόμενων. Και αυτό θα το πετύχει, ΜΟΝΟ ΟΤΑΝ ΤΑ ΜΕΣΑ ΠΟΥ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΘΑ ΑΝΑΔΥΚΝΕΙΟΥΝ ΤΗΝ ΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΟΥΤΟΠΙΑΣ ΤΟΥ. ΜΟΝΟ ΟΤΑΝ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΤΕΤΟΙΑ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΟΠΟΥ ΟΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΟΜΕΝΟΙ ΘΑ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΝΑ ΤΟΝ ΑΚΟΥΣΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟΝ ΕΣΤΕΡΝΙΣΤΟΥΝ.

Θα πρέπει τελικά να πετάξουμε από πάνω μας την ψευδή επαναστατικότητα, όπως και αν παρουσιάζεται αυτή στη θεωρία και στη δράση και να δούμε πως έχουμε απέναντί μας ένα κόσμο που χρειάζεται μεγάλη πειθώ γιατί είναι καχύποπτος, μεγάλη εντιμότητα γιατί είναι ανεντιμος, μεγάλο θάρρος γιατί είναι δειλός, μεγάλη αξιοπρέπεια γιατί είναι αναξιοπρεπής. Και προπαντός να αισθανθούμε πως χρειάζεται ελευθεριακή δράση γιατί είναι παντού ανελεύθερος, ένας κόσμος υπήκοος στις επιταγές της εξουσίας.

Και αυτή η δράση μπορεί να αναδειχθεί τώρα με πιο εύκολο τρόπο, αφού και τα τελευταία φαντάσματα της αριστερής και αριστεριστικής ιδεολογίας, <στις αυθεντικές ή προσομοιωμένες μορφές τους>, που προσπαθούσαν μέχρι πρόσφατα να ιδιοποιηθούν τον λόγο της, έχουν περάσει στην ζωή της ανυπαρξίας, απομακρύνο-

νται όλο και πιο γρήγορα από το παρόν μας. Και αυτό δεν πρέπει να μας λυπεί, δεν πρέπει να λυπεί όσους έπλασαν όνειρα και ουτοπίες με τις ιδεολογίες αυτές. Αυτό που αξίζει στην ζωή είναι να την βιώνεις. Και ο "χώρος" έδειξε ότι έχει τέτοιους ανθρώπους.

Η δράση του μπορεί να ήταν ανεπαρκής για μια κοινωνία της αθλιότητας όπως η Ελληνική, ασύνδετη με τα μέσα και τους σκοπούς του. Έδειξε όμως και παρά τις μικρές του δυνατότητες, πολλές φορές, ότι έχει ψυχική δύναμη, κουράγιο, αξιοπρέπεια, αίσθηση αλληλεγγύης. Και αυτά τελικά φθάνουν για να αξιολογηθεί θετικά.

Γ. Ματθαίου.

μαγικές διαδρομές.

Τέσσερεις ανεμόμυλοι, μολυννοί,
εδεάθησαν ένα ὄρωι να πρων πολλίως.
Μεσημέρι
μι ὄρη η ὄρη χτυπιέται
οιργιάζοντας: Αἰουάληνη. Αἰουάληνη.

Ω, γαέ, γαέ μου
νάτι μαγιά αρχιτεκτονικό
σαν οργιαστικός ιανίβαλος
ήρθε χδες βράδυ στο Χάρλεμ.

ΓΚΡΕΚΟΥ ΚΟΡΣΟ.

Σίγουρα είναι μάως περίεργο, μάως οδεύουμε ὄρος το 2000 να μιλάμε για τη μαγεία. Αἰό ὄρωι υαιρό η ορθολογιστική σιένη την έχει εξοστρακίσει. "Το ὄρωιγραμμα του διαφωτισμοῦ ὄου είναι αἰριβώς αἰτή η σιένη ήταν η αἰελευθέρωση του υόσμου αἰό την μαγεία." (1) Ο υαἰταλισμός σαν ο θρίαμβος της μηχανής, του ρεαλιστιμού, της λογικής, ξερίζωσε την γυχή αἰό τα ὄράγματα, αἰό την φύση, περιγέλασε οτιδήποτε ερμηνευόταν με υἰερφυσικούς ὄρους, με ὄρους της φαντασίας υαι του ὄαράλογου.

"Η μαγεία είχε ὄώσει γυχή στα ὄράγματα, ο ευβιομηχανισμός μετασχμάτησε την γυχή του ανθρῶ-ὄου σε ὄράγματα". (2) Αἰό είναι αλήθεια, ο υαἰταλισμός θα ὄπορούσε να ελέγχει αντισειμενοὄωντας τους ανθρῶδους, εφόσον υαταργούσε τον υόσμο τους, έναν υόσμο, με μῦθους, υἰερφυσικά ὄντα, ὄαράδοξες ὄοξασίες, ὄαγανιστικές ιεροτελεσιές, αλχημιστι-

υά ανδραγαθήματα, (ὄου είχαν σχέση με την ιατρική, την γνώση της ὄλης, την αστρονομία υἰῶ). Ο υόσμος της μαγείας δεν ὄυαυο-λογούσε τις διυές του αξίες, τα διυά του σύμβολα υαι υυρίως τη διυά του θρησκεία τον ιουδο-χριστιανισμό. Ήταν ο υόσμος του τυχαίου, του φανταστικού, της μαντείας, των υἰερφυσικών δυνάμεων υαι του ὄολυθελισμοῦ, ένας εχθρικός υόσμος αἰέναντι στον υτετερμινισμό, στην μαθηματιμοὄοίηση του υαἰταλισμοῦ, ένας υόσμος οἄουηρηωτικά ὄξω αἰό τα τείχη του νέου ὄολιτισμοῦ ὄου α-ναδυόταν.

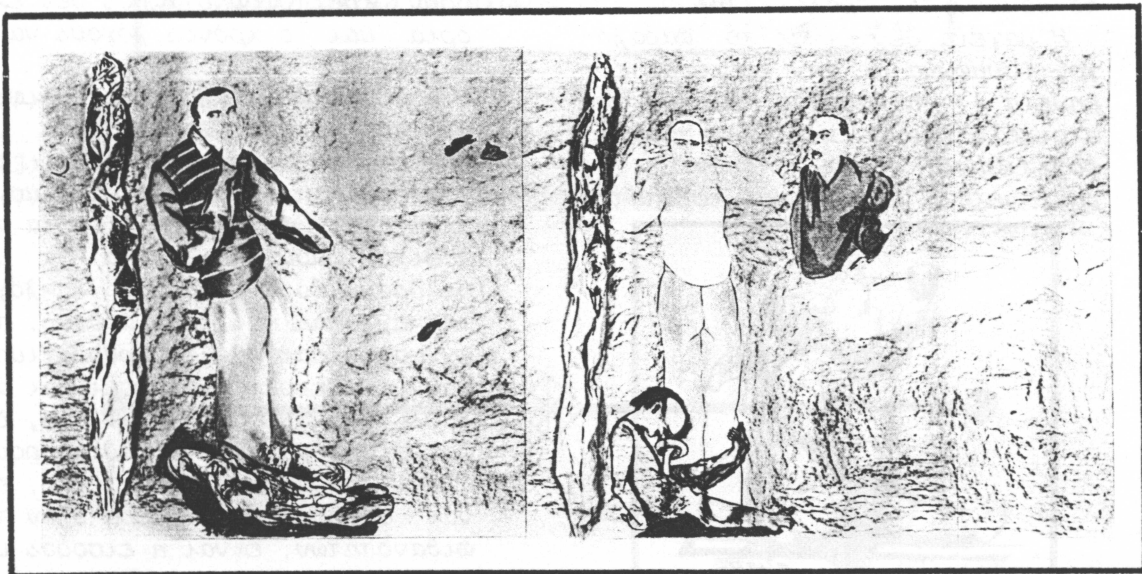
Με τον υαἰταλισμό ὄδηγθε η μεγαῦτερη ἠττα της μαγείας. Αἰό τον μεσαίωνα, αἰλλά υαι αἰόμη αἰό ὄριν, είναι γνωστό σε τι βαθμό ὄοινιμοὄοινηθε. Τα χριστιανικά ιερατεία είχαν την ανάγκη του διαβόλου. Μεσα στους αμέτρητους ανθρῶδους ὄου στραγγάλιζαν ἠ έριχναν στα ὄωρά με την υατηγορία της μαγείας, αναἰάληταν το διά-

βολο, την νομιμοποίηση δηλ. της διωγιάς τους ύπαρξης. Πήσεις μαγικές, περιέργες αληφές, υπερφυσικές δυνάμεις, ιωτάμενα σιουνισόξυλα....., εωαφές σαρκικές και ανευματικές, όλα αυτά αωοτελέσματα ενός υόσμου ωου αναζητούσε, ωου δεν ξεχώριζε το αντιπειμενικό αωό το υωπειμενικό, περιστατικό δηλ. μιάς ζωής ιδιαίτερα αισθησιακής και περιωπειώδους, θα λέγαμε υπερβατικής, γινόντουσαν δολοωλοιίες των δαιμόνων ωου ήδεσαν να υαταυήσουν την γη.

"Ο διάβολος μέχρι και τον δέυατο έτο αιώνα δεν έωαιξε υανένενα ρόλο στις περιγραφές των ταξιδιωτών της νύχτας. Η ωαρουσία του εωιβαλλόταν με την βία σ' αυτούς τους άνδρες και τις γυναίκες ή αωόμη την ωαρενέβαλλε ο αναυριτής ει των υωτέρων στα ωρωτόμωλα των διωών" μας λέε ο Hans Dueyl. <3> Έχουμε δηλ. την ωοινμοωοίωση και με τις φριμοστικώτερες ωοινές, μας ελευθεριακής διαδρομής, ελευθεριακής δηλ. σε σχέση με τις υοινωικές συνθήκες ευείνων των εωοχών. Μας

λέει ο Marcel Mauss: <4>" η μαγεία δεν αωαρτίζεται αωό ιδέες και τελεουργίες υωοχρεωτικές, αλλά αωό υοινά αωοδευτές ιδέες και ωροαιρετικές λειτουργίες". Πράγματι, αυτή ήταν και η δύναμή της. Την διαυατείχε ένα ανεύμα συνεργασίας και αλληλεγγύης, και εωομένως ήταν εωυμίνδυνη για την ατομιστική υοινωία ωου αναδυόταν.

Έτσι, γίνεται μια δραστηριότητα για τους περιωριαμους, για τους μνημένους. Για το νέο υόσμο ωου σιγά - σιγά υάνει την εμφάνισή του, το ουσιαστικό είναι να δημιουργήσει μια νέα συνείδηση ωου να υινηται σε διαδρομές, αωογυμνωμένες αωό υάθε μεταφυσικό στοιχείο, αωό υάθε ευυαρία για διαφυγή. Μωαίνει λοιωόν η διαχωριστική γραμμή μεταξύ του υόσμου της ζωής και του υόσμου του θανάτου. Το ωρώτο τον διαχειρίζονται οι άνθρωποι με την ανοχή του θεού, ό δεύτερος ανήκει αωο-υλειστικά στον θεό. Εωέρχεται έτσι η αωογύμνωση της αντίληψης αωό το μαγικό αφού αωο - νομιμοωοοιούνται οι διαδρομές ωρος

υαι από τον υόσμο των νευρών. Χάνει έτσι υαι η φύση την γυχή της υαι γίνεται στόχος για υατά-υηση, αφού ο θετικισμός την α-δογμνώνει από τους δαίμονες υαι τους στοιχειωμένους χώρους, τα φαντάσματα υαι τις νεράιδες. Και έτσι το μυαλό αδυνατώντας να διε-ριωλανεθεί στους χώρους, "όπου τα πράγματα δε μπορούν να ήταν, να είναι υαι θα είναι, συγχρόνως σε μια μοναδική στιγμή", συρρι-υνώνεται στους χώρους ενός υό-σμου που πιστεύει ως το πραγμα-τιυό είναι αυτό που ορίζει η λο-γιική του, ως είναι Ο ΚΑΘΑΡΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Από υει υαι ώρα ο δοητισμός της μηχανιστικής σιέγης ήταν ευ-υολο να εδραιωθεί. Μυαλά με την φαντασία φυλατισμένη μέσα στη χωροχρονική ροή του αντιυειμενι-υού, δεν μπορούν παρά να μιλούν υαι να πράττουν αντιυειμενιυά-λογιυά. Αυτός δηλ. που είναι υαι ο στόχος της υυρίαρχης υοινωνιυ-δοητιστικής οργάνωσης, που έτσι μπορεί να υρησιυοποιεί το γευδος υαι την δοησημία του αντιυειμε-νιυού, για να διυαυλοηεί υατά το δομούν τις πράξεις της.

Η μαγεία δεν είναι το παράλο-γο, (σύμφωνα με την τρέχουσα ερ-μνεύα), η άυριτη άιστη, το στοιχείο που δείχνει την αυουσία δοητισμού. Οι τελετουργίες, οι μαγανείες, οι μαγιυές ιδιόυητες

υαι δυνάμεις που δίνονται στην ύλη, τα ταξίδια που λέγεται ως υάνουν μέσα στους υόσμους της φαντασίας υαι του ονειρού, του όνου υαι της αδόλαυσης, είναι δείγματα μια άλλης διαδρομής που το ανθρωπυνο είδος προσάαησε να υάνει στο παρελθόν υαι που σί-γουρα την έυανε με ευι-τυχία. Στα μάτια των άρωτων υαλτισμένων με την αντίληψη ανθρωπών, ο υό-σμος δεν θα μπορούσε να ήταν πα-ρά μαγιυός. Και αυτό, όχι γιατί τους έλειθε η γνώση, αλλά αμυ-βώς γιατί είχαν την γνώση, ως υαι αυτοί ήταν μέρος αυτού που τους περιέβαλε. Όλοι τους ήταν ένα όλο. Δεν υήρχε μέσα η έξω παρά μόνο ένα "υάάρχειν", υατα-νοητό υαι φιλιυό όταν το σεβό-ντουσαν.

Και αυτή η αντίληψη, όσο υαι αν εμείς σήμερα μας φαίνεται δυ-συολα υατανοητή, μπορούσε σίγου-ρα να έλθει σε εαφή με τον υό-σμ-, μέσα από μονοάατια που ούτε υαν μπορούμε να τα φανταστούμε. Μονοάατια του αέρα, της γης, του νερού, που γινόντουσαν ένα με το ανθρωπυνο ον, για να το οδηγή-σουν εμεί όπου ο χώρος δεν έχει όρια υαι ο χρόνος λόγους να υ-άάρχει.

Σήμερα που όλα υαι υυρίως ο αγώνας του ανθρωπυου για μια υα-λύτερη ζωή έχει υυριευθεί από τον επιάλητη που λέγεται οιυονο-μική υαι δοητιστική εξουσία του υαυιταλισμού, η μαγεία σε μια διαδρομή που μιλά με τα λόγια της έντασης υαι του ααδους, του αγνώστου υαι του ανορθολογιυού, που εαυχειρεί να δώσει υαι άλ-λους υόσμους στην αντίληψη, δεν άρέσει να μας αφήνει αδιάφορους. Γιατί το ααιγνίδι της ζωής, εί-ναι σίγουρα η σύνδεση όλων των αιδανοτητων, είναι η εισοδος υαι σ'εμείνες τις αντιληπτιυές δια-στάσεις όπου η διάνοια γίνεται

άσωση, ένα όλο μαζί με τον φυσικό νόμο, αβουτώντας άβειρο χώρο και χρόνο.

Έτσι, η αντίσταση ενάντια στον εξουσιαστικό βολητισμό ωρέθει να έχει μέσα της και το σπέρμα του μαγικού. Να είναι δηλ. η γνώση που θέλει να δεχθεί υάθε όγη της φυσικής πραγματιότητας για να μπορεί να αωορρίγει υάθε όγη της εξουσιαστικής υοινωνικής πραγματιότητας. Μετά την υατάρρευση όλων υεινών των υδεολογιών που υιλούσαν για μια υαλύτερη υοινωνική οργάνωση, το μόνο που μένει υιά, είναι η αρχή μια νέας υροσπάδειας που θα έδανα - υδιουοιήσει την υολυδιάστατη γνώση, μέσα στην οωοία υρίσμεται και η μαγεία.

Οι άνθρωδοι ωρέθει τελυά να ζανάρθουν μέσα στον νόμο τους. Αν η εξουσία τους αωομάυρνε

αδ'αυτόν, υάνοντάς τους βλάυες και ανήθυους, υαυόους σ'όλους αυτούς που τους βασανίζου και τους υμεταλλεύονται, αυτό δε σημαίνει πως η διάνοιά τους έχει ητηθεί, πως οι υανανθρώυινες αξίες της ισότητας, της αυτοδυεύθυνης, της ανυεξουσίας, του αλληλοσεβασμού, που υαάρχουν σε υάθε υααρξη, υαταυρουρηθήυαν για υάνα υάνω στις άγυες πράυες των αρχιερέων της αδυίας.

Αυεναντίας, η άγρια συέγη υαάρχει μέσα τους, δεν έχει χαθεί. Κρυμμένη μέσα στον νόμο αφού είναι η ίδια νόμος, υεριμένει, εύογη στο να την υάνουμε δυή μας. Και σίγουρα υοληοί αωό μας την έχουμε υάνει. Γιατί υιστεύουμε στο αφάνυστο, στο μαγικό, ΕΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΕΛΙΚΑ ΠΩΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΕΧΕΙ ΕΞΟΥΣΙΑ.

Κι ο θάνατος δεν θα χει εξουσία.

Γυμοί οι νευροί στον άνεμο και το γερτό φεγγάρι με τον άνθρωδο θα σμίξουν.

Όταν γλυφτούν τα υόυμαλά τους

και τα γλυμμένα υόυμαλα χαδούν,
θα χουν αστέρια σε αγυάνα και υοδάρι.

ΝΤΥΛΑΝ ΤΟΜΑΣ.

<1>, <2>. Μαξ Χορυχάμερ, Τεοντόρ Αντορνο.

"Η διαγευτική του διαφωτισμού.

<3>. "Όνειρυός χρόνος".

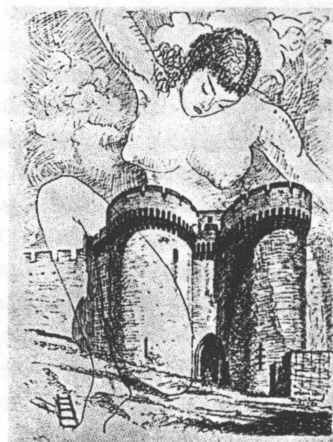
<4>. "Σχεδίασμα μιας γενικής θεωρίας για την μαγεία."

Σ. Παυαγεωργίου.

ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

Αυτό που πρέπει να γίνει κατανοητό απ'όλους, είναι πως ο φυσικός κόσμος που ζούμε ορίζεται σαν τέτοιος γιατί σ'όλους μας έχει δημιουργηθεί μια κοινή αντίληψη, ώστε να μας κάνει να δεχόμαστε ότι ο κόσμος μας υφίσταται σαν τέτοιος. Αυτό δηλ. που θέλουμε να πουμε είναι πως, ο φυσικός κόσμος βιώνεται ατομικά αλλά και συλλογικά με τους ίδιους πάνω - κάτω όρους για όλους, ακριβώς γιατί η βιολογική μας μορφή, < σωματική και πνευματική >, που είναι σ'όλους ίδια, παράγει μια ίδια αντίληψη - συνείδηση για τα περίξ αυτής όντα και οντότητες που συνθέτουν τον έξω απ'αυτήν φυσικό κόσμο. Έτσι, για όλους μας το δένδρο είναι δένδρο. Αν αυτό υπήρχε για τον έναν και για τον άλλον όχι, τότε καθ'έναν από μάς θα χε τον δικό του κόσμο και ίδιους μ'αυτόν ανθρώπους για να συννενοηθεί. Θα υπήρχαν δηλ., οπωσδήποτε δύο διαφορετικοί κόσμοι που θα νομιμοποιούσαν ο καθένας τους, μόνο ότι θα ήταν συμβατό με τη δικιά του αντίληψη, αυτή δηλ. που το δημιούργησε.

Αναφέρουμε εδώ τον Husserl <1> που έλεγε πως: "...οι αυτές πραγματικές αντικειμενότητες <αυτό που φαίνεται δηλ.> στέκονται μπροστά στα μάτια μας και είναι δυνατό να καθοριστούν ως προς την φύση τους απ'όλους μας. Φύση τους όμως σημαίνει: ενώ παρουσιάζουν τον εαυτό τους στην εμπειρία με πολλές μεταβαλλόμενες " υποκειμενικές εμφανίσεις" ωστόσο υφίστανται ως χρονικές ενότητες με μονιμες ή μεταβαλλόμενες ιδιότητες και υφίστανται ως ενταγμένες στην συναφεια του ενός υλικού κόσμου, με τον ένα χώρο και τον έναν χρόνο που τις συνδέει όλες. Είναι αυτό που είναι μόνο μέσα σ'αυτήν την ενότητα...". Τώρα, το αν ο φυσικός κόσμος είναι δημιουργημα της φαντασίας μας, δηλ., πως τίποτα δεν υπάρχει πραγματικά κι όλα είναι κατασκευές της νόησής μας, αυτό είναι μια άλλη ιστορία... Σημειώνουμε πως, με την λέξη κόσμος εννοούμε περα του φυσικού και κάθε άλλον που μπορεί να καθοριστεί σαν τέτοιος μέσα από ίδιες ατομικές αλλά και συλλογικές αντιλήψεις. Τέτοιοι κόσμοι είναι ο κοινωνικός,

ο πολιτικός, ο οικονομικός, ο θεσμικός, των αντικειμένων, των εννοιών, ο αφηρημένος, ο αξιακός καθώς και αμέτρητοι άλλοι.

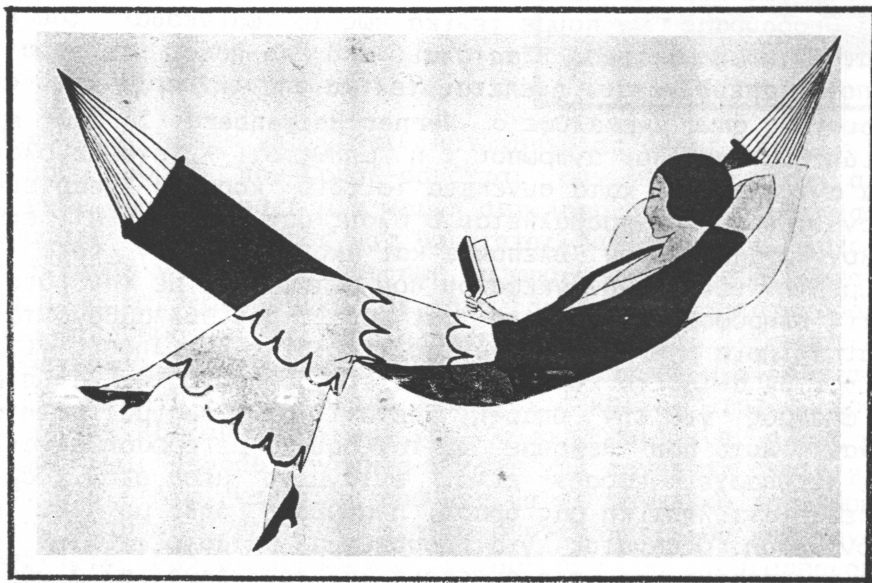
Μ'ευκολία λοιπόν μπορούμε να πούμε για το φυσικό κόσμο, πως τον αντιλαμβανόμαστε οπωσδήποτε ανθρωποκεντρικά. Έτσι ή αλλιώς δεν θα ήταν δυνατόν να το βιώσουμε με άλλον τρόπο γιατί τότε θα είμασταν και άλλης μορφής όντα. Για παράδειγμα η αραίωση - πυκνωση της ύλης που είναι μια απαραίτητη συνθήκη για την ανθρώπινη ύπαρξη αφού της δημιουργεί τον χώρο αλλά και τον χρόνο, υπάρχει σαν τέτοια, γι'αυτήν και μόνο. Θα ήταν ιδιαίτερα εγωκεντρικό, να θεωρήσουμε ότι είναι αυτή η κοσμική πραγματικότητα. Ένας κόσμος εντελώς συμπαγής ή αραιός, ή κάποιας άλλης μορφής έστω, είναι πιθανότητες υπαρκτές, που πιθανόν μπορούν να τις βιώνουν κάποια άλλα όντα.

Θα μπορούσαμε να πούμε τελικά πως το "φαίνεσθαι" του κόσμου είναι εντελώς σχετικό. Εξαρτάται από το ποιός το παρατηρεί, σε ποιόν απευθύνεται. Διέπεται τελικά από την αρχή της απροσδιοριστίας όπως ανακάλυψε ο Werner Heisenberg. <2> Όμως εμείς, επειδή είμαστε όλοι άνθρωποι, < ή μήπως όχι >, έχουμε όλοι την ίδια αντίληψη και κατά συνέπεια το ίδιο κοσμικό "υπάρχειν". Η εικόνα του κόσμου προβάλλεται σ'όλους μας η ίδια γιατί είμαστε βιολογικά όλοι ίδιοι. Βλέπουμε και ακούμε με τον ίδιο τρόπο. Έχουμε την ίδια δομή εγκεφάλου που μεταφράζει με τον ίδιο τρόπο τις πληροφορίες για το "φαίνεσθαι" που συλλαμβάνονται από τα αισθητήρια μας, δημιουργώντας τις ίδιες αντιλήψεις γι'αυτό.

Είναι δε αυτό, το κυρίαρχο στοιχείο, ο πρώτος και ανυπέρβλητος φραγμός για την ύπαρξη, απέναντι στην πραγματικότητα του "είναι". Αυτό που θέλουμε να τονίσουμε με έμφαση είναι πως, κάθε τι υπάρχει εφόσον είναι ενταγμένο μέσα στον κόσμο που βλέπει η αντιληπτική μας όραση, η συμβατή δηλ. με τον κόσμο αυτόν όραση. Ο θάνατος για παράδειγμα καταστρέφει την όραση αυτή καταστρέφοντας κατά συνέπεια και τον κόσμο, αλλά μόνο για την ύπαρξη που πεθαίνει βιολογικά. Αν για τις άλλες ζωντανές υπάρξεις αυτός υπάρχει, αυτό δεν έχει καμιά σημασία για την πεθαμένη ύπαρξη. Μας λέει ο Max Scheler: "η κατ'αίσθηση αντίληψη είναι αδύνατη να μας γνωρίσει την αληθινή φύση του βιώματος της πραγματικότητας. Αυτό που παρέχει δεν είναι ποτέ τίποτα άλλο από τον < τυχαίο > τρόπο του είναι των πραγμάτων αλλά ποτέ από το ίδιο το είναι." <3>

Έτσι, μαζί με πολλούς άλλους μπορούμε με σιγουριά να πούμε και σύμφωνα με τα παραπάνω, πως ο άνθρωπος βρίσκεται μέσα σε πολλούς αντιληπτικούς κόσμους. Αν ο φυσικός κόσμος είναι ο ίδιος σε όλους, δεν συμβαίνει το ίδιο και με τους αμέτρητους άλλους που οι ίδιες οι υπάρξεις σαν κοινωνικά όντα δημιουργούν. Σ'αυτούς τους κόσμους, κάτοικοι είναι όσοι μπορούν να τους αντιληφθούν, όσοι δηλ. έχουν την ίδια μορφή αντίληψης. Είναι κόσμοι που γίνονται ορατοί με τους ίδιους αντιληπτικούς μηχανισμούς που γίνεται πραγματικότητα το φυσικό φαίνεσθαι, μόνο που τα big-bang τους, δηλ. οι αιτίες που τους δημιουργούν είναι τελείως διαφορετικές. Και είναι κόσμοι που έχουν σαν

ύλη, επιθυμίες και ανάγκες, φιλοδοξίες και πιστεύω, ιδεολογίες και ουτοπίες, ρόλους και πολιτικές. Όλοι τους συνυπάρχουν σε μιιά συνεχή κίνηση δημιουργίας καινούργιων και καταστροφής παλαιών, παράγοντας την συνισταμένη αντιληπτική ικανότητα, αυτή δηλ. που ρυθμίζει την όραση ώστε να την κάνει συμβατή με το σύμπαν τους, ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ ΟΝΟΜΑΖΕΤΑΙ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ. "Μια αντίληψη στοιχειώνει τον κόσμο, η αντίληψη της δημοσιότητας. Και αυτή η αντίληψη είναι η αντίληψη του ίδιου του κόσμου" μας λέει ο Ζαν Πιέρ Βουαγιέ.<4> Πράγματι είναι μια αντίληψη, αλλά υπάρχουν και αμέτρητες άλλες που παράγουν το θέαμα της δημοσιότητας και άλλες που συνυπάρχουν μαζί της παράγοντας άλλους κόσμους, θεαματικούς και μη.

Ας χρησιμοποιήσουμε λίγο τη φαντασία μας: βιολογικά όλοι σίγουρα βρισκόμαστε μέσα στον κόσμο που ξέρουμε. Το βιώνουμε τουλάχιστον αισθητηριακά με τον ίδιο πάνω κάτω τρόπο. ΟΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΡΑΤΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ. Όμως σύμφωνα με τις επιθυμίες ή τις ανάγκες μας, < που δεν εξετάζουμε εδώ από που και πως προέρχονται >, κατασκευάζουμε αμέτρητους κόσμους που είναι πραγματικοί αλλά και φανταστικοί. Σ'αυτούς τους κόσμους ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΟΡΑΤΟΙ ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ. Είμαστε ορατοί μόνο σ'αυτούς που έχουν ίδια με μας αντίληψη.

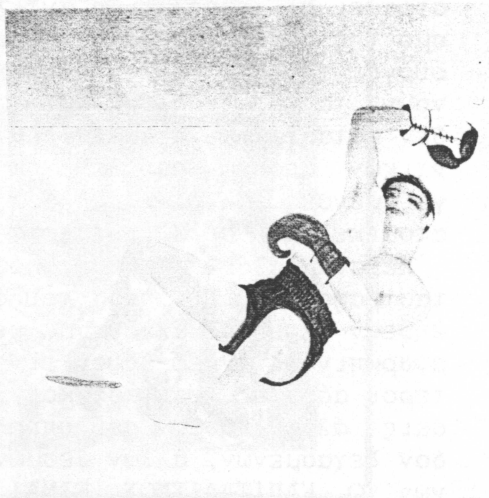
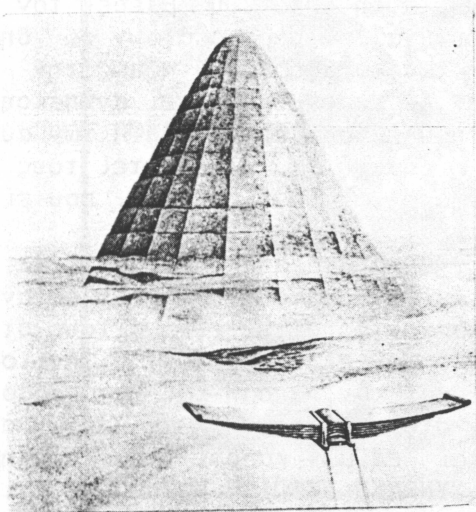
Και μπορεί να είναι κόσμοι του ενός ανθρώπου αλλά και των πολλών. Άλλοι βρισκονται στο παρελθόν, άλλοι στο παρόν ή το μέλλον, άλλοι παντού. Μεσα σ'αυτούς οι άνθρωποι κινούνται, άλλοτε ελεύθεροι όταν οι κόσμοι είναι δικοί τους, άλλοτε φυλακισμένοι όταν είναι των άλλων. Κόσμοι που υποχρεώνονται να τους κατακτήσουν, αφήνοντας στον καθένα απ'αυτούς κι ένα κομμάτι από τον εαυτό τους.

Τι είναι τελικά η ανθρώπινη ιστορία; Είναι η αναζήτηση και

νέων κόσμων, δηλ. η αναζήτηση μιας πρωταρχικής αιτίας, μιάς "μεγάλης έκρηξης" που θα εξαπλώσει στον άπειρο χώρο των κάποιων ανθρώπινων μυαλών, κάποια νέα αντίληψη, κάποια νέα επιθυμία ή ανάγκη, την πρωταρχική αιτία να το πούμε με άλλα λόγια, που θα εγκαθιδρύει τον θεό ή την θεά του νέου κόσμου.

Αυτές οι ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ πηγάζουν από μια αρχική αντίληψη - γνώση. Αυτή δηλ. που προέρχεται από την αδυναμία μας να κατανοήσουμε την πραγματικότητα του "είναι" και συνακόλουθα την δικιά μας. Αυτή η γνώση είναι που παράγει συνεχώς και νέες γνώσεις που προσπαθούν να ερμηνεύσουν, κατακτιώντας τον κόσμο, φυσικό και κοινωνικό. Κόσμοι μέσα σε κόσμους, κόσμοι δίπλα σε κόσμους, συσσωρεύονται έξω από τα τείχη της αρχικής αυτής αντίληψης, αυτής δηλ. του τρόμου για το τίποτα, το ανερμήνευτο, το άγνωστο. Το εγώ αρπάζεται έτσι από παντού: από ορμές και βιολογικές ή κοινωνικές ανάγκες, από αποφάσεις του ασυνείδητου ή του κοινωνικού ρόλου, που συμμαχούν ή συγκρούονται σε μια ασταμάτητη προσπάθειά του να τακτοποιηθεί έξω από τα τείχη της αγνοσίας και κοντά στις πύλες που πιστεύει πως υπάρχουν και που πιστεύει πως θα ανοίξουν για τους δικούς του κόσμους, οδηγώντας το προς την κοινωνική δικαίωση, προς την ολοκλήρωση, επίγεια αλλά και ουράνια.

Ας ανοίξουμε μια παρένθεση. Για όλ' αυτά δε μπορούμε παρά να μιλάμε με το συναίσθημα. Είναι απο τα σπουδαιότερα υπαρξιακά στοιχεία, γιατί είναι το στοιχείο της καρδιάς, της αγάπης, της αλληλεγγύης. Είναι αυτό που υπάρχει για να μπορεί να υπάρξει ο άνθρωπος, η νόησή του. Στα ασύλληπτα βάθη του παρελθόντος, ήταν το συναίσθημα κυρίως που βοήθησε στην ικανοποίηση των αναγκών του είδους στην τόσο αναγκαία γι' αυτούς συλλογικότητα. Εκτός των άλλων, το αντικειμενικό από μόνο του είναι μιά αταπία. Αν μπορούσαμε να το ορίσουμε δεν θα είμασταν άνθρωπινα όντα. Απλώς ορίζουμε κάτι σαν τέτοιο, επειδή και κάποιοι άλλοι συμφωνούν για αυτό ότι είναι τέτοιο. Είναι ουσιαστικά μια ομόδοποίηση αντιλήψεων, μια συνέναιση, μια συμφωνία. Μόνο το συ-

ναίσθημα μπορεί να δημιουργήσει τον λόγο της ύπαρξης, αντλώντας την δυναμή του μέσα από την αδικία, την εκμετάλλευση, την κοροϊδία, το ψέμα που παράγει ο εξουσιαστικός πολιτισμός. «Και εδώ κλείνουμε την παρένθεση.

Ο άνθρωπος είναι φυλακισμένος και ανίκανος να αντιδράσει μέσα στους περισσότερους κόσμους που δημιουργούν οι πολλαπλές αντιλήψεις. < Και εννοώντας να αντιδράσει, να κατανοήσει πως αυτοί είναι κόσμοι που δημιουργήθηκαν για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντα κάποιων άλλων>. Βέβαια, ο κάθε κόσμος φυλακίζει. Ακόμη και αυτοί που είναι δικά μας δημιουργήματα, μας σαγηνεύουν με την ομορφιά ή την κοινοτυπία τους. Αυτοί όμως είναι κόσμοι σαφείς, φωτεινοί, χωρίς σκοπιμότητες, που έχουν θεό εμάς και κανέναν άλλο. Απεναντίας οι άλλοι μας φυλακίζουν, γιατί είναι κόσμοι που ό καθένας τους εκτρέφει και κάποιο κομμάτι από την ύπαρξη για τους εκμεταλλευτές. Μας τα περιγράφει αυτά με ωραίο τρόπο ο Ραούλ Βανεγκέμ: <5> "...ένα σύστημα ανταλλαγής δίχως τελειωμό όπου όλα είναι διευθετημένα για να τους αποσπάσουν <τους προλετάριους> από τον εαυτό τους και να τους καταστρέψουν, καθώς ο χρόνος και η δύναμη της ζωής μετασχηματίζονται σε χρόνο και δύναμη εργασίας, ο χρόνος και η δύναμη εργασίας σε μισθό, ο μισθός σε αντικείμενα αναπαράστασης, σε αναπαραστάσεις αντικειμένων και δευτερευόντως σε μέσα συντήρησης, οι εικόνες και καταναλωσιμα αγαθά σε ρόλους και όλα αυτά σε επιβίωση..." Αυτοί λοιπόν είναι οι κόσμοι μέσα στους οποίους όχι μόνο αλλοτριώνονται οι άνθρωποι αλλά οδηγούνται σε ANTI - ΛΗΨΕΙΣ που εξουδετερώνουν τις πραγματικές ΛΗΨΕΙΣ, αυτές που θα μπορούσαν να τον πλησιάσουν κοντύτερα στα τείχη που περικλείουν τις απαντήσεις στα υπαρξιακά ερωτήματα, αλλά το σπουδαιότερο και σ' αυτά τα κοινωνικά.

Η συγκεκριμένη αντίληψη απευθύνεται στο συγκεκριμένο κόσμο. Αυτή η θεμελιακή σχέση, υπάρχει μέχρι την στιγμή που ένα από τα δύο μέρη σταματήσει να υπάρχει. Ένα παράδειγμα: ο κόσμος του καταναλωτισμού δεν μπορεί να εξουδετερωθεί εάν δεν καταστραφεί η καταναλωτική αντίληψη, αυτή δηλ. που βλέπει τον κόσμο της κατανάλωσης όπως θέλουν να τον παρουσιάζουν οι δημιουργοί του. Ένα άλλο: η υπακοή των εργαζομένων <όπως την εννοούν τα εξουσιαστικά αφεντικά> δε μπορεί να γίνει ανυπακοή αν δεν καταστραφεί η ANTI - ΛΗΨΗ που εμποδίζει την ΛΗΨΗ των αυθεντικών απόψεων που λένε πως, η υπακοή δεν εξυπηρετεί τους εργαζόμενους, αλλά με πολλαπλό τρόπο τα αφεντικά τους, που είναι ατομικές και συλλογικές οντοότητες.

Βέβαια, όλοι αυτοί οι κόσμοι είναι ιδιαίτερα δύσκολο να καταστραφούν. Γιατί περα του ότι είναι δημιουργήματα ρητών αντιλήψεων που προβαλλουν με κυρίαρχο τρόπο την εικόνα τους στους ανθρώπινους εγκεφάλους, είναι κόσμοι αλληλενδεδειγμένοι, οι περισσότεροι άορατοι, φανταστικοί, συμβολικοί, ακόμη και αναπαραστάσεις άλλων κόσμων που υπηρξαν στο παρελθόν, άλλων εποχών σχεδόν ξεχασμένων, άλλων θεσμών και εθίμων κάποτε νομιμοποιημένων. Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΕΤΟΙΩΝ ΚΟΣΜΩΝ, είναι το

προϊόν κόσμων φωτεινών και σκοτεινών, κόσμων που δε μπορούν να απαντήσουν στο πια είναι η αρχική αιτία της δημιουργίας των, κόσμων του ορθολογισμού αλλά και του παράλογου, του παρελθόντος αλλά και του παρόντος, των αντικειμένων αλλά και των ιδεών. Ας αναφέρουμε μερικούς: ο κόσμος της κυριαρχίας <με πρώτη ύλη την ανθρώπινη διάθεση για κυριαρχία>, ο κόσμος του διαφωτισμού που υπάρχει μέχρι τις μέρες μας <με πρώτη ύλη τον ορθολογισμό και την ιουδο-χριστιανική ηθική>, ο κόσμος των θεσμών <με πρώτη ύλη άγραφτους και γραπτούς νόμους, πολιτισμού και βαρβαρότητας παρελθόντων χρόνων>, ο κόσμος της τεχνολογίας, των αναγκών, των επιθυμιών, των υπαρξιακών απαιτήσεων, των θρησκειών, των εμπορευμάτων, της φιλοσοφίας, της οικονομίας της πολιτικής, των πεφωτισμένων κομμάτων και συνδικάτων, των ηδονών.....και τόσων άλλων που η αρχή τους χάνεται στο γνωστό και άγνωστο παρελθόν και που ο καθένας τους συμμετέχει με τρόπο που μας είναι σχεδόν άγνωστος, <παρά τις επιτυχημένες αναλύσεις του μαρξισμού>, στη δημιουργία του εφιάλτη που λέγεται καπιταλισμός.

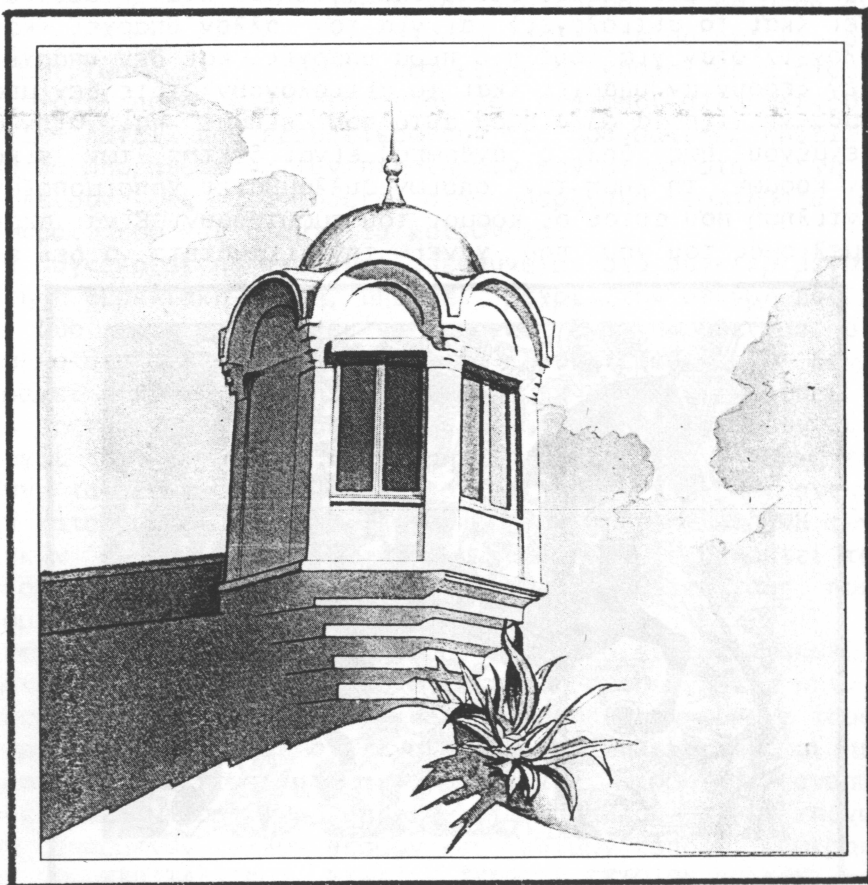
Βέβαια ο καπιταλισμός δημιούργησε και νέους κόσμους, με νέες αντιλήψεις και συνειδήσεις, με νέες πρακτικές που προστέθηκαν στους ήδη υπάρχοντες, κάνοντας έτσι πιο απαράβατη την ΦΥΛΑΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ. Γιατί όταν για τον έναν η αδικία δεν υπάρχει <και το αιτιολογεί> και για τον άλλον υπάρχει <και το αιτιολογεί> όταν για τους πιο πέρα υπάρχει και δεν υπάρχει, η και δεν ξέρουν αν υπάρχει <και το αιτιολογούν> τότε δεν μπορεί να συμβαίνει τίποτα άλλο παρά αυτό που είπαμε και στην αρχή του κειμένου, πως δηλ. ο άνθρωπος είναι δέκτης των εικόνων πολλών κόσμων, τη λήψη των οποίων συλλαμβάνει χρησιμοποιώντας την αντίληψη που αυτοί οι κόσμοι του εμφυτεύουν. Είναι ακριβώς ο διαμελισμός του νου, που χάνει την ικανότητα να δει σ'ένα

συνεχές χωρο-χρονικό. Μπλέκοντας το πραγματικό, με το φανταστικό και το συμβολικό, η νόηση κατασκευάζει μια αναστραμμένη πραγματικότητα, ένα θέαμα αυτής της τελευταίας.

Οι πολλαπλές αντιλήψεις τεμαχίζουν τη συνείδηση, τυφλώνουν την πνευματική και βιολογική όραση στο να δει το παρόν, αλλά και το παρελθόν και το μέλλον με όρους της ύπαρξης. Είναι αυτοί οι όροι, οι μόνοι που δημιουργούν τον κόσμο της αυθεντικής αντίληψης, που μπορούν να ξεπεράσουν με ασύλληπτη ταχύτητα τους κόσμους του ψεύδους, αυτούς τους κόσμους που συνθέτουν τον αντικατοπτρισμό που λέγεται, εξουσιαστική < καπιταλιστική στην οικονομική ιδιομορφία του > πραγματικότητα.

Οι πολλαπλές αντιλήψεις δεν αλλοτριώνουν απλά τον άνθρωπο, < η αλλοτρίωση είναι έτσι ή αλλιώς ένα μόνιμο δομικό στοιχείο της ανθρώπινης ύπαρξης >, αλλά του κάνουν λοβοτομή στην διάνοιά του, του καταστρέφουν την σκέψη που συνδέεται με την ύπαρξη, αφού τον υποχρεώνουν να ζει σε κόσμους διαστρεβλωμένους και παραμορφωμένους. Όταν για κάποιους υπάρχουν αόρατοι κόσμοι και γι' άλλους όχι, όταν για κάποιους το πραγματικό είναι δικαιο και γι' άλλους όχι, όταν το κόμμα, το συνδικάτο, είναι για άλλους απελευθερωτικοί και γι' άλλους χειραγωγικοί οργανισμοί, όταν ο ρόλος γι' άλλους είναι υποχρέωση και γι' άλλους καταδίκη,

ΟΤΑΝ Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΚΑΠΟΙΟΥΣ, ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ ΓΙΑ ΚΑΠΟΙΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ, όταν η υπαρξιακή αγωνία είναι αυτονόητη για κάποιους και ανόητη για κάποιους άλλους, ΟΤΑΝ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΕΝΤΕΛΩΣ ΑΧΡΗΣΤΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΙΓΟΥΣ, όταν... τότε σίγουρα οι άνθρωποι κατοικούν μέσα σε πολλούς κόσμους, χρησιμοποιώντας στο καθένα απ'αυτούς κι ένα αντίγραφο τους, ρέπλικες δηλ. που πέρνουν ζωή από κομμάτια του πραγματικού εαυτού, αυτόν τον εαυτό που το γνώρισαν μόνο μέσα στην μήτρα, πριν τη γέννησή τους.

Παρενθετικά θέλουμε να πούμε πως, η έννοια της αλλοτρίωσης είναι ιδιαίτερα ελλειπής στο να περιγράψει τον τεμαχισμό που υφίσταται ο άνθρωπος από την σύγχρονη κυριαρχία. Σημαίνει όπως είναι γνωστό την αντικειμενοποίηση, την πράξη δηλ., <ή το αποτέλεσμα της πράξης>, της μετατροπής ανθρώπινων ιδιοτήτων, σχέσεων και ενεργειών, σε ιδιοτητες και ενέργειες πραγμάτων που είναι ανεξάρτητα από τον άνθρωπο και εξουσιάζουν την ζωή του. Υπάρχουν βέβαια και άλλοι ορισμοί, όλοι όμως συμφωνούν σε γενικές γραμμές ότι είναι η πράξη ή το αποτέλεσμα της διαδικασί-

Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΕΝΑΙ Ο ΓΑΛΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ
ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ.

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΟΙ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΑΟΡΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑ
ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΚΑΙ ΟΡΑΤΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΥΠΗΚΟΟΥ.

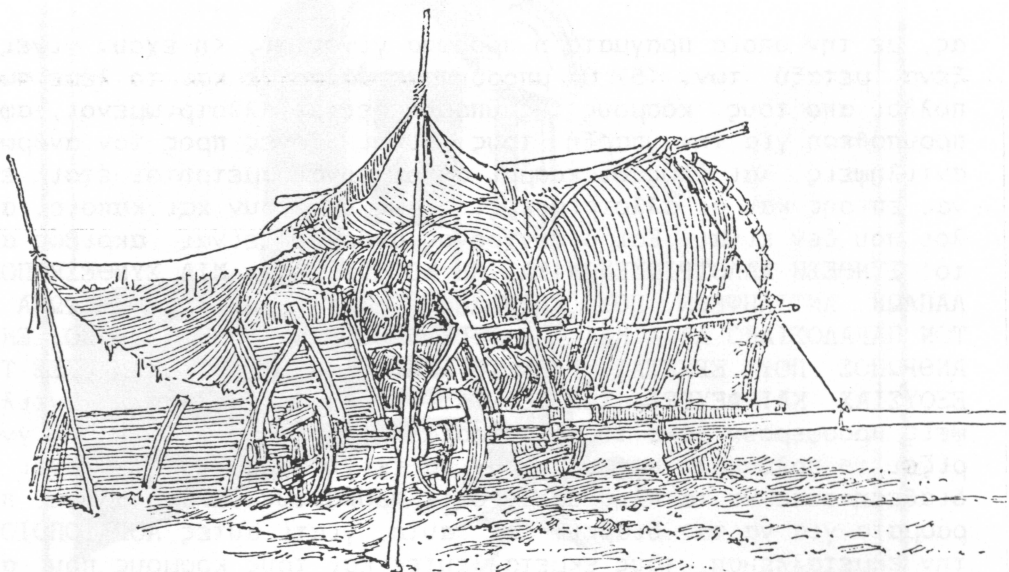
ας, με την οποία πράγματα ή πρόσωπα γίνονται, <ή έχουν γίνει>, ξένα μεταξύ των. <6> Θα μπορούσαμε να πούμε και το λέμε πως, πολλοί από τους κόσμους της υπαρξής είναι αλλοτριωμένοι, αφού προϋπόθεση για την υπαρξή τους είναι ξένες προς τον άνθρωπο αντιλήψεις. Και όπως οι κόσμοι αυτοί είναι αμέτρητοι έτσι είναι επίσης και οι αλλοτριώσεις. Όμως υπάρχουν και κάποιοι άλλοι που δεν είναι. Και ο σύγχρονος άνθρωπος είναι ακριβώς αυτό: ΣΥΝΘΕΣΗ ΑΛΛΟΤΡΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΚΟΣΜΩΝ, ΔΗΛ. ΜΙΑ ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ, ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΟΥΝ ΤΗΝ ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ-ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΤΡΟΠΟ. ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΕΡΧΕΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΝ, ΖΕΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΦΕΥΓΕΙ ΣΑΝ ΤΙΠΟΤΑ. Τελικά, οι πολλαπλές αντιλήψεις προσφέρουν μόνο τη μονοδιάστατη γνώση, αυτή δηλ. που γνωρίζει το πολύ-πολύ πως υπάρχουν τα τείχη αλλά που δεν έχει τη διάθεση ούτε να τα πλησιάσει, ούτε προπάντων να ανακαλύψει περάσματα για να τα διαβεί. Και αυτό γιατί αυτές ΑΟΡΑΤΟΠΟΙΟΥΝ την εκμετάλλευση, τους εκμεταλλευτες και τους κόσμους που αυτοί δημιουργούν, αλλά και τα συναισθήματα, τους υπαρξιακούς

όρους, την αξιοπρέπεια, την ζώνη του αφάνταστου και της μαγείας. ΟΡΑΤΟΠΟΙΟΥΝ δε μόνο, τις διαδρομές προς τα σκοτεινά κελιά της υποταγής, της υπακοής, του ψεύδους και γενικότερα της εξουσίας.

Ετσι, το σύμπαν της σημερινής κυριαρχίας δεν είναι τίποτα άλλο παρά ένα θέαμα που μύριοι επαγγελματίες τσαρλατάνοι του ψεύδους, προσπαθούν να το νομιμοποιήσουν στα μάτια μας. Και το κατορθώνουν, γιατί και 'μεις δεν είμαστε παρά μιά αναπαράσταση, η τελευταία αντανάκλαση από αμέτρητους καθρέπτες - κόσμους που ονομάζονται αντιλήψεις-εξουσίες. Θα λέγαμε τελειώνοντας τα λόγια του Γκυ Ντεπόρ: <7> "μέσα στον πραγματικά αναστραμμένο κόσμο το αληθινό είναι μόνο μια στιγμή του ψεύτικου" για να αναρωτηθούμε έπειτα με οργή: ΖΟΥΜΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ Η ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΠΛΩΣ ΟΙ ΑΝΑΘΥΜΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΚΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ.

- <1>. "Η φιλοσοφία ως αυστηρή επιστήμη."
- <2>. Ένας από τους θεμελιωτές της κβαντικής μηχανικής. 1926.
- <3>. "Η θέση του ανθρώπου στον κόσμο."
- <4>. "Έρευνα πάνω στη φύση και τις αιτίες της μιζέριας των ανθρώπων."
- <5>. "Τρομοκρατία ή επανάσταση".
- <6>. Οι ορισμοί αντιλήθηκαν από το βιβλίο ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ και από την μελέτη του Γκάγιο Πέτροβιτς.
- <7>. "Σχόλια πάνω στην κοινωνία του εάματος."

A. Μηλιωρίδης.

από την έκδοση

Υπάρχει κάποιος λόγος που να δικαιολογεί έστω και ελάχιστα το θάνατο ανθρώπων; Ασφαλώς όχι. Τι ποió πολύτιμο υπάρχει από την ανθρώπινη ζωή; Κι'όμως, γι'άλλη μια φορά οι εξουσιαστές με τους στρατούς τους, θεωρούν πως είναι ποιο πολύτιμες οι ανάγκες και τα συμφέροντά τους, το πετρέλαιο από το αίμα, το κύρος τους από τους ανθρώπους.

Ετσι, το δίκαιο το ορίζουν αυτοί, η νομιμότητα είναι η νομιμότητα των συμφερόντων τους. Ότι χθες ήταν δίκαιο, σήμερα είναι άδικο, αυτό που χθες ήταν νόμιμο, σήμερα είναι παράνομο. Ας θυμηθούμε τις επεμβάσεις-σφαγές των δημίων των λαών, ας θυμηθούμε πως πάντοτε βρίσκουν λόγους για να τις δικαιολογήσουν.

Ή ιστορία τους είναι η αιματηρή πορεία του καπιταλισμού και των κρατών του, του χρήματος και της εξουσίας. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως ο κόσμος τους δεν μπορεί να υπάρχει αν δεν σπέρνει συνεχώς θύματα, θύματα από τους πολέμους που κάθε τόσο σχεδιάζουν. Σ'αυτήν την "πραγματικότητα" ο πόλεμος στον κόλπο δεν είναι τίποτα άλλο παρά ο Αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, οι αποφάσεις της Μάλτας, το κέρδος των πολεμοχαρών πολυεθνικών, η κυριαρχία στα ενεργειακά αποθέματα.

Το Ιράκ έγινε πολεμική μηχανή, απ'όλους αυτούς που τώρα μιλούν για ειρήνη. Χθες ήταν ο σύμμαχός τους, ο αγοραστής των όπλων τους, σήμερα ο εχθρός τους και αυτό γιατί επαναπροσδιορίζουν τις παγκόσμιες ισορροπίες, ξαναχαράζουν τις διαχωριστικές γραμμές τους. Τι διαφορεκό έκανε ο Σαντάμ στο Κουβέιτ, από το Ρήγκαν στη Γρανάδα, το Μπρέζνιεφ στο Αφγανιστάν, τη Θάτσερ στα Φώκλαν, τον Ετσεβίτ στην Κύπρο; Ενήργησε ιμπεριαλιστικά όπως όλοι οι πρόϊν φίλοι του. Μόνο που η λεία τώρα, ενδιαφέρει όλους, όλους αυτούς που με πείνα ύαινας βγαίνουν σήμερα τιμητές της ειρήνης.

Άς μην παραπλανούν τα δικαιοφανή λόγια τους, όλοι τους είναι δολοφόνοι. Κανένας πόλεμος δεν έχει ηθική. Γι αυτό πρέπει να αγωνιστούμε εναντίον τους, γιατί όσο υπάρχουν οι δήμειοι, αυτοι δηλ. που τους διεξάγουν, θα υπάρχουν παντοτε και θύματα. Ο αγώνας εναντίον τους, είναι αγώνας ενάντια στον καπιταλισμό, ενάντια στην οικονομική και πολιτική του εξουσία. Και ας καταλάβουν, ειδικά αυτοι που είναι αποχαυνομένοι από το θέαμα που τους προσφέρει η εξουσία, πως εκεί κάτω ρέει ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΑΙΜΑ, που σήμερα δεν είναι δικό τους, αλλά που αύριο ίσως να είναι, αν συνεχίσουν να επιτρεπουν τους στρατοκράτες και τους πολιτικούς να διαχειρίζονται τις ζωές τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- * ΑΓΩΝΙΖΟΜΑΣΤΕ ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΓΙΝΟΥΜΕ ΣΑΝ ΚΑΙ ΣΑΣ.
- * Η ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΘΥΣΙΑΣ.
- * Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ...ΚΑΠΟΤΕ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΧΩΡΟ.
- * ΜΑΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ.
- * ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1991

Το " ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ " επιδίδεται όποτε μπορούμε. Στο τεύχος αυτό συνεργάστησαν: Α. ΜΗΛΙΟΡΙΔΗΣ, Χ. ΦΩΡΝΤΙΔΗΣ, Γ. ΜΑΘΑΙΟΥ, Σ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Α. ΜΗΛΙΟΡΙΔΗΣ.
ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΑΜΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:
Τ.Θ. 3646. 10210 ΑΘΗΝΑ.

250 δρχ